



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino

Številka: 060-08-7/2025/20
Ljubljana, 25. 7. 2025

P r e d l o g

Z A P I S N I K

**30. seje Komisije za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino,
18. 6. 2025, ob 10.00, v sejni sobi 212/II, Šubičeva 4, Ljubljana**

Seja se je začela ob 10.00 in končala ob 12.15.

Prisotni:

- predsednik: Branimir Štrukelj
- podpredsednik: dr. Radovan Stanislav Pejovnik
- člani: Dejan Crnek, Rajko Fajt, Jožef Školč, dr. Matjaž Štolfa, Luka Steiner, mag. Elena Zavadlav Ušaj, Darko Zevnik, Drago Žura in Danijel Kastelic (nadomestni član).

Odsotna: dr. Branka Kalenić Ramšak in Matej Slapar.

Ostali prisotni: Janja Zupančič, Rado Kostrevec in Petra Mundy Brugneri (Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje), Ivanka Stritar (Univerza Ljubljana), Sašo Božič (Združenje ravnateljev in pomočnikov ravnateljev), dr. Simon Slokan (Inšpektorat za šolstvo), mag. Dejan Židan in Gregor Rankel (Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport), Branko Zorman (Fundacija za šport), dr. Uroš Mohorič (Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez), Barbara Novinec (Združenje ravnateljev vrtcev Slovenije), Nejc Smole (Skupnost občin Slovenije), Tanita Čamdžić (Mladinski svet Slovenije) in David Kukovica (Pedagoška fakulteta na Univerzi v Mariboru).

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev zapisnika 28. seje komisije

Gradivo: predlog zapisnika.

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-M), prva obravnava, EPA 2115-IX

Gradivo: predlog zakona, pripombe Združenja občin Slovenije in Skupnosti občin Slovenije.

3. Predlog zakona o šolski inšpekciji (ZSoll-1), druga obravnava, EPA 2110-IX

Gradivo: predlog zakona.

4. Predlog resolucije o nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2026–2035 (ReNPS26–35), EPA 2165-IX

Gradivo: predlog resolucije.

5. Razno

AD 1)

Zapisnik je bil potrjen.

AD 2)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-M) v prvi obravnavi (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Predlog zakona prinaša vrsto novosti. Med najpomembnejšimi spremembami je nova ureditev področja vzgojnega delovanja šole, in sicer se vzgojni načrt kot samostojen dokument ukinja, njegove vsebine pa bodo vključene v letni delovni načrt šole – vsaka šola bo svoje vzgojno delovanje letno evalvirala in prilagajala aktualnim razmeram in potrebam. Na novo je opredeljen vzgojni opomin, ki se lahko izreče že ob prvi hujši kršitvi pravil, torej ne šele ob ponavljajočem se ravnanju, pri tem predlog zakona določa nabor hujših kršitev kot osnovo za izrekanje vzgojnega opomina. Po novem vzgojni opomin velja 12 mesecev, v tem obdobju pa se z učencem izvajajo dodatno okrepljene vzgojne aktivnosti. Posebej se ureja možnost prešolanja učenca na drugo šolo po treh izrečenih vzgojnih opominih. Novela vzpostavlja pravno podlago za pregled osebnih predmetov učenca, kadar obstaja sum, da ima pri sebi nevarne snovi.

Med osrednjimi vsebinskimi novostmi je uvedba novega predmeta informatika in digitalne tehnologije, ki učencem sistematično zagotavlja temeljna znanja s področja računalništva, programiranja, varne in odgovorne rabe tehnologije ter razumevanja digitalnega sveta.

Ena od pglavitnih novosti je omejitev uporabe elektronskih naprav učencev: staršem se nalaga dolžnost nadzora nad predmeti, ki jih otrok prinaša v šolo; učenec bo moral ob prihodu v šolo naprave odložiti na za to določen prostor; med poukom jih bo lahko uporabljal zgolj ob dovoljenju učitelja ali če za to obstajajo utemeljeni zdravstveni razlogi.

Za učence, ki z vedenjem ogrožajo varnost drugih, se uvaja možnost prilagojenega izvajanja pouka v drugih organiziranih oblikah. S tem se zagotavlja varnost vseh udeležencev vzgojno-izobraževalnega procesa, hkrati pa se ohranja pravica teh učencev do izobraževanja.

Predlog zakona izboljšuje tudi pogoje za učence s posebnimi potrebami, ki imajo ogrožajoče zdravstveno stanje; tem učencem se priznava pravica do spremljevalca tudi med šolskim prevozom.

S predlogom zakona se uvaja dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture tudi za učence Romske skupnosti in določa zakonska podlaga za zbiranje podatkov o številu

romskih učencev, ker to omogoča boljše načrtovanje organizacije kadrovskega virov in podpore tem učencem.

Komisija se je seznanila s podporo Združenja ravnateljev in pomočnikov ravnateljev Slovenije predlogu zakona. V združenju ocenjujejo, da bodo spremembe pripomogle k odpravi določenih anomalij v obstoječi zakonodaji ter preprečile izkoriščanje njenih vrzeli. To bo šolam omogočilo bolj učinkovito ukrepanje in lažje zagotavljanje varnega ter spodbudnega učnega okolja za vse učence. Pričakujejo, da se bodo tudi prihodnje zakonodajne spremembe nadaljevale v smeri zavedanja, da se vzgoja ne more upravljati zgolj prek upravnega postopka, saj je vzgoja živa stvar – vsak primer je specifičen in zahteva individualno obravnavo. Zato je ključno, da se tudi v prihodnje zakonodaja razvija v smeri, ki zmanjšuje pravni formalizem in krepi strokovno avtonomijo šol. V združenju še predlagajo, da bi se uvedba novega predmeta s področja informatike in digitalne tehnologije začela izvajati prej, ne šele s 1. 9. 2028.

Komisija se je seznanila s pripombami Skupnosti občin Slovenije in Združenja občin Slovenije, ki sta kljub splošni podpori predlogu zakona predstavila nekaj vsebinskih pripomb k 6. in 13. Členu. Ena ključnih pripomb se nanaša na izenačevanje pravice do vpisa glede na stalno in začasno prebivališče. Občine opozarjajo na zlorabo instituta začasnega prebivališča, saj starši tik pred začetkom šolskega leta pogosto prijavljajo začasna prebivališča z namenom vpisa v zeleno šolo. Takšna praksa občinam onemogoča učinkovito in dolgoročno načrtovanje prostorskih in kadrovskega kapacitet. Glede pravice do brezplačnega prevoza občine predlagajo, da se omeji na učence znotraj šolskega okoliša, saj trenutna ureditev omogoča široke interpretacije, ki pogosto nesorazmerno povečujejo obveznosti za občine. Opozarjajo tudi na nejasno določbo glede ogrožene varnosti na poti v šolo, ki je pravno nedoločena in vodi v vedno večja pričakovanja staršev. Pri organizaciji prevozov otrok s posebnimi potrebami občine izpostavljajo nevzdržno prakso, saj je pogosto treba zagotavljati prevoze na več lokacij, kar povzroča nesorazmerne stroške. Predlagajo, da te stroške prevzame državni proračun, saj gre za vprašanje, ki presega lokalne pristojnosti in se nanaša na socialno-zdravstveno področje. Poleg tega občine predlagajo, da se za učence prve triade zagotovi aktivno varstvo, za višje razrede pa ustrezen prostor za varno bivanje, saj potrebe po varstvu niso enake v vseh starostnih skupinah. Predlagajo tudi, da se v primeru pravnomočne odločbe o prekršku, s katero se izreče globa javnemu zavodu, o tem obvesti tudi ustanovitelj, kar bi zagotovilo ustrezen pretok informacij in večjo preglednost.

Komisija ugotavlja, da predlog zakona učinkovito naslavlja številna vprašanja in izzive, s katerimi se srečujejo osnovne šole, kot. npr. glede uporabe elektronskih naprav. Te naprave motijo pouk in predstavljajo širši problem spremljanja pouka in osredotočenosti učencev, česar v osnovnih šolah pogosto primanjkuje. Posledične motnje koncentracije se nato prenašajo tudi v srednje šole, zlasti pa se odražajo v slabšem učnem uspehu. Predlagane rešitve so za šole dobrodošle, saj ne bodo več same nosile odgovornosti za odločitev glede dovoljenja uporabe naprav v šolah.

Kar zadeva področje digitalnih veščin, znanja računalništva oz. informatike, ki se uvaja s predlogom zakona, komisija to ocenjuje kot zelo velik pravno-formalni premik na poti k računalniškemu opismenjevanju. Pri tem je bilo izpostavljeno, da pa je do praktičnega premika prišlo že v času covida, ko so se digitalna orodja množično

uporabljala pri pouku in ko je bilo treba v zelo kratkem času obvladati vsaj osnovne digitalne veščine. V tistem obdobju so učenci in učitelji pridobili veliko digitalnega znanja in izkušenj pri izvajanju pouka in predstavitve učne snovi, ki jo je bilo treba tudi digitalizirati. Komisija ocenjuje kot smiselno, da se ob pripravi učnega načrta za predmet informatika in digitalna tehnologija upoštevajo tudi dobre prakse iz obdobja covida.

Predlagatelj je v odzivu na razpravo pojasnil, da je bilo v pripravo zakonodaje vloženega veliko navora, pri čemer so bile na več področjih dosežene pomembne izboljšave. Posebej občutljivo je vprašanje zlorabe začasnega prebivališča, kjer je zaradi samih otrok potreben preudaren in sočuten pristop. Na področju brezplačnega prevoza učencev je prišlo do usklajevanja z občinami, s katerimi so bila stališča pomembno zblížana. Vprašanje varne šolske poti presega šolsko zakonodajo in se navezuje tudi na prometno zakonodajo, medtem ko so bili pri prevozih otrok s posebnimi potrebami že storjeni konkretni premiki. Na področju varstva otrok po pouku imajo šole v okviru razširjenega programa že zdaj možnost organizirati številne vsebine: ta čas namenjajo kakovostnim dejavnostim, ki ne pomenijo le varstva, temveč razvoj talentov, interesov in druženja med vrstniki.

Digitalna kompetentnost je opredeljena kot ena od petih skupnih ciljev vzgojno-izobraževalnega sistema: digitalne vsebine se uvajajo v vse predmete že od 1. razreda naprej; šole med 4. in 6. razredom v okviru razširjenega programa ponujajo obvezne vsebine s področja računalništva in informatike, v 7. razredu pa se ta predmet uvede tudi kot obvezni del učnega načrta in učenci lahko izbirajo še dodatne izbirne predmete s tega področja, kar ustvarja raznolik in bogat izobraževalni ekosistem. Tak pristop omogoča uravnotežen razvoj digitalnih znanj skozi vsa leta šolanja ter hkrati upošteva individualne razlike in interese otrok.

Komisija ugotavlja, da so predlagane zakonske rešitve med učitelji in praktiki v osnovnih šolah naletete na pomembno podporo. Zato ocenjuje, da predlog zakona uspešno naslavlja ključna problematična področja, zlasti pri oblikovanju šolske kulture in jasnejših načel delovanja, obenem pa omejuje nekatere prakse, ki so v zadnjih letih prerasle v resne težave.

Komisija je na podlagi razprave, v kateri so sodelovala državna svetnika mag. Elena Ušaj Zavadlav in Branimir Štrukelj, sprejela (11 ZA, 0 PROTI) naslednji **s k l e p**:

- **Komisija podpira predlog zakona.**

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Branimir Štrukelj.

AD 3)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o šolski inšpekciji (ZSoll-1) v drugi obravnavi (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Kot je uvodoma izpostavil predlagatelj, se Zakon o šolski inšpekciji ni spreminjal že več kot dvajset let. V tem času se je v evropskem prostoru uveljavila nova vloga šolskih inšpekcij, ki ne temeljijo več zgolj na represiji in nadzoru, temveč postajajo del širšega sistema evalvacije in zagotavljanja kakovosti. Predlagatelj je pojasnil, da se

je tudi Slovenija zavezala, da se šolska inšpekcija razvije v smeri modernejših praks, skladnih z evropskimi trendi. Ključna sprememba, ki jo uvaja predlog zakona, je prehod od zgolj nadzornega k evalvacijskemu modelu delovanja. To pomeni, da bo šolska inšpekcija poleg klasičnega nadzora opravljala tudi sprotno evalvacijo delovanja vzgojno-izobraževalnega sistema. S tem se želi ne le prepoznati morebitne nepravilnosti, temveč tudi identificirati področja za izboljšave ter prepoznati dobre prakse, ki jih je smiselno uveljaviti v vzgojno-izobraževalnem sistemu. Namen sistemskih pregledov, kot jih predvideva predlog zakona, je večplasten: želi se pridobiti vpogled, ali obstoječa zakonodaja še vedno učinkovito podpira delovanje sistema, ali je treba določene normative prilagoditi, ali so vodstva vzgojno-izobraževalnih javnih zavodov ustrezno usposobljena in ali imajo zadostno strokovno ter organizacijsko podporo, ter oceniti, ali so strokovni delavci v zavodih ustrezno usposobljeni in podprti pri svojem delu. Tak sistemski pregled naj bi trajal približno šest mesecev, izvedel pa bi se ciklično – vsakih pet let naj bi pregledali vse vzgojno-izobraževalne zavode, ki jih šolska inšpekcija nadzira. Vsi zavodi bi tako redno prejeli povratno informacijo o svojem delovanju, kar bi jim omogočalo sprotno izboljševanje in razvoj.

Predlagane zakonske rešitve poseben poudarek namenjajo prepoznavanju in širjenju dobrih praks, ki so pogosto prisotne znotraj javnih zavodov, vendar premalokrat prepoznane in ustrezno valorizirane. Nova metodologija evalvacije temelji na analitičnem in podpornem pristopu ter omogoča sistemsko učenje in rast. Predlog zakona ob nesodelovanju ali celo kršitvah predpisov še vedno predvideva ustrezne inšpekcijske ukrepe.

Kot je izpostavil predlagatelj, se je predlog zakona pripravljala vse od leta 2019 in ob sodelovanju številnih strokovnjakov iz prakse in stroke z jasnim ciljem, omogočiti učinkovito delovanje šolske inšpekcije v podporo kakovostnemu in preglednemu razvoju vzgojno-izobraževalnega sistema.

Komisija se je seznanila s podporo Združenja ravnateljev Slovenije predlogu zakona, predvsem zaradi poudarka na svetovalni vlogi inšpektorata. Po njihovem mnenju mora inšpekcijski nadzor ostati del sistema, vendar naj temelji na strokovni podpori, dialogu in pomoči šolam pri odpravi napak ter izboljšanju njihovega delovanja. Inšpektorat naj s svojimi ugotovitvami redno obvešča ministrstvo, še posebej kadar gre za sistemske težave, ki presegajo posamezne primere. Združenje nasprotuje uvedbi upravnega postopka v vzgojno delovanje šol. Menijo, da mora biti vzgojni ukrep takojšen, saj le tako doseže svoj namen. Prenos vzgojnih odločitev v dolgotrajne postopke bi šolam odvzel možnost pravočasnega odziva, oslabil njihovo vzgojno funkcijo ter ustvaril dodatno birokracijo. Izpostavljajo tudi, da je poslanstvo šole usmerjeno v otrokovo dobrobit, ne pa v izpolnjevanje pričakovanj staršev. Pozivajo k ohranitvi zaupanja v šole ter sprejemu zakona v obliki, ki bo okrepila njihovo avtonomijo in strokovno delovanje.

Komisija ugotavlja, da se stališču Združenja ravnateljev Slovenije v podpori predlogu zakona pridružuje tudi Združenje ravnateljev vrtcev Slovenije, ki obenem podpirajo tudi izvajanje sistemskih pregledov, ki ji po novem opredeljuje predlog zakona. Ti pregledi s svojo svetovalno funkcijo in hkrati nadzorno vlogo pomembno prispevajo k bolj konstruktivnemu in odgovornemu delu ravnateljev vrtcev, še posebej v razmerah, ko se zakonodaja in vloge v sistemu hitro spreminjajo. Menijo, da je takšna podpora

in strokovno usmerjanje s strani inšpektorata nujno, saj trenutni pogoji tega ne omogočajo v zadostni meri.

Na vprašanje komisije glede odziva na pripombe Zakonodajne-pravne službe Državnega zbora je predlagatelj pojasnil, da se usklajujejo še zadnji amandmaji. Večina pripomb je nomotehničnih, pomembnejša vsebinska vprašanja pa se mdr. nanašajo na uvedbo sistemskih pregledov kot nove oblike evalvacije znotraj inšpekcijskega dela. S tem se slovenska inšpekcija približuje evropskim praksam, kjer nadzor ni le represiven, temveč tudi razvojno usmerjen. Glede vprašanje izvedencev in varstva osebnih podatkov se pripravlja nabor strokovnih profilov, ki bodo kot zunanji izvedenci, izbrani prek javnega razpisa, sodelovali pri evalvacijah. Izvedenci se bodo letno morali dodatno usposablјati, hkrati pa bodo podvrženi standardom glede varstva osebnih podatkov. Odprto vprašanje ostaja glede vzgojnega delovanja znotraj zavodov: predlagatelji zakona vzgojne ukrepe razumejo kot strokovni del pedagoškega procesa, ki naj ne bi bili del strogega upravnega postopka. Zakonodajno-pravna služba pa opozarja, da bi v primeru, ko vzgojni ukrep posega v pravice posameznika (npr. omejitev dostopa do določenih pravic), morali uporabiti postopek po Zakonu o upravnem postopku, kar bi lahko vodilo tudi do upravnosodnega varstva. Glede opozorila na ustavnost vstopa v zasebni prostor, kar je relevantno predvsem pri nadzoru nad varuhi predšolskih otrok, ki izvajajo dejavnost v zasebnih stanovanjih, pa predlagatelj pojasnjuje, da v trenutku izvajanja dejavnosti prostor pridobi značaj delovnega prostora. Pri institutu začasne prepovedi opravljanja dela zaposlenega je odprto vprašanje, ali naj zakon ohrani določbo o »utemeljenem sumu«, ki ga ugotavlja policija. Inšpekcija ne želi nastopati v vlogi policijskega organa, zato se je izraz utemeljen sum nadomestili z mehkejšo formulacijo »sum«, ki omogoča ukrepanje, hkrati pa obveznost takojšnjega obveščanja policije v primerih, ko obstaja sum kaznivih dejanj. Inšpektorat tako ne ugotavlja krivde, temveč ravna skladno z dolžnostjo prijave. Spremenjena je bila tudi določba, ki bi ministru omogočila sprožanje sistemskih pregledov, saj bi to lahko pomenilo politični vpliv na delo inšpekcije – pregledi bodo po novem temeljili izključno na analizah tveganja.

Člani komisije so v razpravi povzeli nekaj vprašanj in ugotovitev, upoštevajoč dosedanje spremljanje delovanja in vodenja osnovnih šol. Ugotavljajo, da so pri izvajanju inšpekcijskih postopkov v osnovnih šolah ravnatelji kljub obsežnim obveznostim pogosto dodatno obremenjeni z inšpekcijskimi nadzori, saj lahko inšpekcijo pokliče praktično vsakdo. Zato se jim zdi še posebej pomembno, da inšpekcija opravlja predvsem svetovalno in partnersko vlogo ter zmanjšuje birokratske in nadzorne ovire, ki trenutno predstavljajo dodatno breme za vodstvo šol.

Komisija poudarja, da morajo biti inšpektorji strokovno usposobljeni za kakovostno in objektivno izvajanje nadzora. Iz dolgoletnih izkušenj vodstev šol je namreč razvidno, da usposobljenost inšpektorjev neposredno vpliva na učinkovitost in konstruktivnost nadzornih postopkov, zato komisija poudarja pomen nenehnega izobraževanja in usposabljanja inšpektorjev z namenom dviga kakovosti in strokovnosti.

Komisija izpostavlja vprašanje pojava anonimnih prijav, ki predstavljajo izziv za inšpekcijske postopke. Anonimne prijave morajo biti predmet strokovne presoje glede upravičenosti in vsebine, saj lahko zlorabe vodijo v neupravičene obtožbe in

povzročijo škodo posamezniku ter negativno vplivajo na celotno delovno vzdušje v šolah. Zato komisija predlaga, da se v zakonodajo uvedejo jasni kriteriji za obravnavo anonimnih prijav, ki bodo zagotavljali varstvo prijaviteljev ter hkrati preprečevali zlorabe sistema. Šolski prostor mora ostati okolje zaupanja in spoštovanja, kjer anonimne prijave niso rutinski instrument reševanja konfliktov. Obravnava prijav na ravni nadzornih odborov občin pa mora potekati transparentno, z jasnimi postopki in obveznostjo povratnih informacij inšpekciji, da se prepreči morebitno prikrievanje nepravilnosti zaradi lokalnih interesov.

Zaposleni, ki so predmet inšpekcijskih postopkov, morajo imeti zagotovljene možnosti za aktivno zagovarjanje svojih pravic in predstavitev svojih argumentov. Problematika velikega števila anonimnih prijav zaposlenih kaže na potrebo po izboljšanju medsebojnih odnosov in komunikacije v šolskih kolektivih ter vzpostavitvi kulture zaupanja.

Predlagatelj je v odzivu na razpravo pojasnil, da morajo šolski inšpektorji imeti najmanj sedem let pedagoških izkušenj, kar zagotavlja visoko strokovnost njihovega dela. Njihov nadzor je usmerjen predvsem v preverjanje zakonitosti delovanja šol, medtem ko strokovno izvedbo pouka spremljajo Zavod za šolstvo in druge strokovne institucije. Za zagotavljanje kakovostnega odnosa do ravnateljev in strokovnih delavcev so inšpektorji obvezani k rednemu strokovnemu usposabljanju, ki zajema vsebinska, zakonska, postopkovna in socialna znanja. V postopkih nadzora je za inšpektorat stranka izključno ravnatelj, pri čemer je ključen njegov odnos do zaposlenih. Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14) določa, da morajo inšpektorji obravnavati vse prijave, tudi anonimne, in presoditi, ali obstaja kršitev zakonodaje ter javni interes za ukrepanje. Približno tretjina vseh prijav, ki jih prejmejo šolski inšpektorji, je anonimnih, pri čemer je pomembno, da vsebine prijav ocenjujejo predvsem po resnosti očitanih kršitev.

S predlaganim zakonom se uvaja tudi sistemski pristop k pregledom, ki temelji na analizi tveganj in vključuje vse razpoložljive informacije, kot so prijave, telefonski klici, medijske objave ter mnenja različnih deležnikov. Pri tem ni pomembno, ali so prijave podpisane ali anonimne. Šolski inšpektorat sodeluje tudi z drugimi organi, na primer z občinami, ki so odgovorne za materialne pogoje v izobraževalnih ustanovah. Če inšpektorat zazna kršitve, lahko zahteva ukrepe od občin, vendar nima neposrednih pristojnosti za ukrepanje zoper njih.

Šolska inšpekcija si prizadeva biti partner in podpora v izobraževalnem sistemu, ne le nadzorni organ. Zato aktivno sodeluje z javnostjo, sindikati in strokovnimi institucijami na področju vzgoje in izobraževanja ter si prizadeva opolnomočiti vse deležnike za učinkovitejše in kakovostnejše delovanje šolskega sistema.

Komisija podpira učinkovito reševanje naslovljenih izzivov s predlaganimi sistemskimi rešitvami in že uveljavljenimi ukrepi, ki vključujejo strokovno usposabljanje inšpektorjev, jasno definirane kriterije za obravnavo anonimnih prijav, transparentne postopke pri delu nadzornih odborov občin, zaščito pravic vseh vpletenih strani, spodbujanje kulture zaupanja in odprte komunikacije v šolah. S temi ukrepi se bo še izboljšala kakovost inšpekcijskega nadzora in zagotovilo varno, podporno in konstruktivno okolje v šolstvu.

Komisija je na podlagi razprave, v kateri so sodelovali državni svetniki dr. Stanislav Radovan Pejovnik, Rajko Fajt, mag. Elena Zavadlav Ušaj in Jože Školč, sprejela (11 ZA, 0 PROTI) naslednji **s k l e p**:

- **Komisija podpira predlog zakona.**

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Branimir Štrukelj oz. dr. Radovan Stanislav Pejovnik.

AD 4)

Komisija je obravnavala Predlog resolucije o nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2026–2035 (ReNPŠ26–35) (v nadaljevanju: predlog resolucije), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Predlog resolucije kot temeljni strateški dokument predstavlja desetletno strategijo razvoja športa v Sloveniji. Njena pravna podlaga je Zakon o športu, na katerem temeljijo vsi nadaljnji izvedbeni akti in na podlagi katerega več kot 200 slovenskih občin pripravlja lastne letne programe športa, pri čemer imajo glede financiranja športa pogosto pomembnejšo vlogo kot država – samo v preteklem letu so v šport vložile približno 210 milijonov evrov, medtem ko je država skupaj s Fundacijo za šport prispevala med 60 in 70 milijonov evrov, kar sicer predstavlja občutno povečanje sredstev v primerjavi s preteklimi leti.

Kot je pojasnil predlagatelj, je bil pri oblikovanju dokumenta poudarek na ohranjanju uspešnih praks ter hkrati naslovitvi aktualne izzive, ki jih prinaša sodobna družba. Posebna pozornost je namenjena športni infrastrukturi. Čeprav je po podatkih razvida približno 3700 javnih športnih objektov, je večina njih slabo vzdrževanih, saj lokalne skupnosti pogosto nimajo zadostnih sredstev za njihovo vzdrževanje oz. obnovo. Zato pristojno Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport že sedaj sofinancira približno 140 investicijskih projektov, katerih skupna vrednost presega 270 milijonov evrov, državni delež pa znaša nekaj nad 50 milijoni. V kratkem se pričakuje še finančna podpora dodatnim 84 projektom, s čimer bo v obnovo ali izgradnjo zajetih že več kot 220 objektov po vsej Sloveniji.

Posebna pozornost je namenjena tudi upokojencem, katerih je v Sloveniji približno 650.000. Kljub vsesplošnemu razumevanju o pomenu njihove telesne dejavnosti, Slovenija nima statistične slike o njihovi športni oz. gibalni aktivnosti. Zato predlog resolucije predvideva uvedbo sistematičnega pristopa, podobnega tistemu v šolstvu, ter dodatno izobraževanje strokovnih sodelavcev, ki bodo usposobljeni za delo s starejšimi. Cilj je do leta 2035 dodatno usposobiti do 1500 strokovnih delavcev za delo tako v vrhunskem kot v rekreacijskem športu.

Podobno se sistemski pristop uveljavlja tudi na področju športa za invalide. Približno več kot 10 % je ljudi z različnimi oblikami invalidnosti, njihova športna vključenost pa je še vedno prenizka. Zato se v sodelovanju s Paraolimpijskim komitejem vzpostavlja mreža 12 regijskih centrov za šport invalidov ter dodatno izobražuje 350 trenerjev za inkluzivno delovanje v društvih in klubih.

Predlagana strategija se jasno umešča v evropski model športa, ki temelji na načelu dostopnosti – vsak otrok z voljo in talentom mora imeti možnost ukvarjanja s športom, ne glede na njegovo socialno ozadje. Kljub nominalnemu ohranjanju obsega sredstev pa se je zaradi inflacije realna kupna moč v zadnjem desetletju zmanjšala za približno 30 %, kar je vodilo v povečevanje finančnega bremena za starše. Predlog resolucije zato predvideva vzpostavitev dodatnih podpornih mehanizmov, denimo vavčerskega sistema, ki bo omogočil večjo dostopnost športnih programov za vse otroke.

Predlagatelj je posebej poudaril, da je predlog resolucije nastajal v sodelovanju z različnimi deležniki tako na ravni resorjev kot znotraj športne skupnosti. Predlog nacionalnega programa športa so podprli Strokovni svet RS za šport in panožne zveze znotraj Izvršnega odbora Olimpijskega komiteja. Ključni usmeritvi, ki jih želi pristojno ministrstvo z novo strategijo na področju športa utrditi, sta načeli »šport za vse« in »nič o športu brez športa«.

Komisija se je seznanila s poudarki Olimpijskega komiteja Slovenije k predlogu resolucije, in sicer je treba posebno pozornost nameniti deprivilegiranim oz. ranljivim skupinam ter eni izmed primarnih skupin – otrokom in mladini – ter njihovi gibalni dejavnosti, ki je v upadanju. Če tega trenda ne bo mogoče zaustaviti, bodo sledile resne posledice za zdravje posameznikov in delovno sposobnost prebivalstva. Številne študije kažejo pomembno povezanost med telesno dejavnostjo in uspešnostjo na različnih življenjskih področjih. V tem smislu predlog resolucije napotuje k povečanju števila ur športne vzgoje v sistemu vzgoje in izobraževanja ter izboljšanju kakovosti njihove izvedbe. Na ta način šport postane dostopen vsem, saj šolski sistem deluje kot univerzalni kanal za vključevanje otrok in mladostnikov v redno gibalno dejavnost. Na področju društvenega oz. klubskega športa, ki naj bi dopolnjeval šolsko športno vzgojo, pa je nujno izboljšati kadrovske vidike in zagotoviti ustrezne pogoje za delo, da strokovnjaki ostajajo aktivni na področju športa. Šport ima širši družbeni pomen, zato ga ne gre razumeti le skozi prizmo tekmovalnosti, ki sicer predstavlja vrh športne piramide – šport namreč vpliva na celotno družbo, je del njene kulturne identitete.

Komisija se je seznanila z mnenjem Sveta Fundacije za šport o pomenu sprejetja resolucije v predlagani vsebini. V fundaciji poudarjajo, da je nacionalni program športa pomemben strateški dokument, ki bo vplival tudi na prihodnje spremembe Zakona o športu in drugih podzakonskih aktov, kot je to pravilnik o sofinanciranju programov, ki jih podpira fundacija. V fundaciji v celoti podpirajo cilje v nacionalnem programu in veliko pričakujejo od njegovega izvedbenega načrta, ki bo šele konkretiziral programske ukrepe in naloge. Pomembno je tudi, da se fundacija v izvedbeni načrt umesti tam, kjer lahko prispeva dodano vrednost in učinkovito sodeluje pri doseganju zastavljenih ciljev.

Komisija se je seznanila s podporo Univerze v Ljubljani, Univerze Mariboru in Univerze na Primorskem predlogu resolucije, ki celostno obravnava šport kot ključni del izobraževalnega sistema – od osnovnošolske do terciarne ravni. Poseben poudarek je na krepitvi obštudijskih dejavnosti in podpori t. i. dvojni karieri športnikov, torej usklajevanju športnih in študijskih obveznosti. To področje je izredno pomembno za zagotavljanje enakovrednih možnosti za mlade športnike v izobraževalnem sistemu. Posebej izpostavljajo namen predloga resolucije, ki obeta krepitev športne

infrastrukture za študente, zato naj se med strateške športne objekte vključijo tudi univerzitetne športne dvorane oz. centri. Poudarjajo pa potrebo po realnem in premišljenem načrtovanju ukrepov, da bo dobronamernost ciljev izvedljiva. Predlaga se bolj fleksibilni sistem evalvacije posameznih programov, kar bi omogočalo pravočasne prilagoditve in učinkovitejše doseganje ciljev. Predlagano je bilo tudi, da se organizacija športa na univerzitetni ravni prepusti avtonomiji posameznih univerz, saj ima vsaka univerza svoje specifične pogoje, razpoložljive kadre in infrastrukturo ter drugačne izzive in priložnosti. Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje dostopa študentov do športne infrastrukture v lasti države ali lokalnih skupnosti, Predlaga se vzpostavitev sistemskih mehanizmov z namenom, da univerze oz. študentje uporabljajo javno infrastrukturo v času, ko ta ni zasedena z drugimi programi (npr. vrhunškega športa ali komercialne rabe).

Uvodoma je bilo omenjeno, da je komisija v preteklih mesecih že organizirala dva dogodka, in sicer posvet Strateške usmeritve športa v prihodnjem obdobju in Javno razpravo o Osnutku zakona o visokem šolstvu, ki sta osvetlila večplastno vlogo športa v družbi s posebnim poudarkom na univerzitetnem športu, vključevanju ranljivih skupin, povezovanju z gospodarstvom ter učinkovitosti izvajanja zakonodajnih dokumentov.

Osrednja misel, ki jo komisija ob obravnavi predloga resolucije izpostavlja, sledi premisi, da šport ni zgolj telesna dejavnost ali orodje za doseganje vrhunskih rezultatov, temveč celostna vzgojna platforma, ki krepi osebne vrline, kot so vztrajnost, odgovornost, timsko delo, sposobnost prenašanja porazov in zmag ter vodstvene sposobnosti. Šport ima zato ključno vlogo pri oblikovanju posameznika in ga je treba obravnavati kot bistveni element vzgojno-izobraževalnega sistema na vseh ravneh.

Komisija izpostavlja, da je premalo poudarjena vloga univerz pri podpori vrhunskim športnikom – tako glede prilagojenega študija kot širše systemske podpore. Opozarja na pomanjkanje jasnih mehanizmov za vključevanje gospodarstva v financiranje športa prek spodbud za sponzorstva in donacij do uvedbe davčnih olajšav, pri čemer bi bilo smiselno vključiti tudi mala in srednje velika podjetja.

Komisija v ospredje postavlja tudi infrastrukturne izzive, zlasti dolgoročno načrtovanje in večje vključevanje občin v odločanje o umeščanju športnih objektov. Opozarja na nedostopnost številnih javnih športnih objektov za invalide, kar pomeni systemsko izključenost gibalno in senzorno oviranih iz lokalnega športnega okolja. Spomnili so, da Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14, 32/17 in 95/24) zavezuje k prilagoditvi vseh javnih objektov do konca leta 2025, a se zadnjem v desetletju na tem področju ni zgodilo dovolj.

Na področju športa mladi člani komisije izpostavljajo potrebo po ohranjanju športne aktivnosti v najstniškem obdobju, ko motivacija pogosto upade. Predlagajo aktivnejše vključevanje delodajalcev v promocijo športne dejavnosti med zaposlenimi, bodisi z delnim financiranjem vadbe bodisi z zakonodajnimi spodbudami. Pri tem pa ugotavljajo, da brez systemske podpore ostajajo programi le na ravni dobrih namenov, prav tako pa je za uresničitev zastavljenih ciljev v predlogu resolucije nujen učinkovit izvedbeni načrt z redno evalvacijo (na nekaj let, ne šele po desetletju), saj

se športne potrebe in razmerja hitro spreminjajo. Nekateri športi vzniknejo in izginejo v krajšem časovnem obdobju, zato mora biti sistem prilagodljiv.

Komisija ugotavlja, da je predlog resolucije vendarle eden bolj realnih in izvedljivih v primerjavi s prejšnjimi resolucijami, a opozarja, da je merilo njegove uspešnosti zgolj in samo dejanska uresničitev pri različnih družbenih skupinah in v različnih okoljih. Komisija torej poudarja, da je predlog resolucije pomemben strateški dokument z realnimi možnostmi, da postane prebojen, če bo v praksi uresničen prek ustreznega medresorskega sodelovanja, vključevanja ključnih deležnikov, dolgoročne finančne zaveze in realističnih izvedbenih mehanizmov.

Komisija je na podlagi razprave, v kateri so sodelovali državni svetniki dr. Stanislav Radovan Pejovnik, dr. Matjaž Štolfa, Danijel Kastelic, mag. Elena Zavadlav Ušaj in Luka Steiner, sprejela (11 ZA, 0 PROTI) naslednji **s k l e p**:

- **Komisija podpira predlog resolucije.**

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Luka Steiner.

AD 5)

Ni bilo predlogov za razpravo.

Sekretarka
mag. Damijana Zelnik, l.r.

Predsednik
Branimir Štrukelj, l.r.